

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Białymstoku**

Białystok, dnia 24 listopada 2010 r.

**Pan
Maciej Żywno
Wojewoda Podlaski**

LBI-4101-02-05/2010
P/10/069

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku przeprowadziła w Urzędach Miejskich w Łapach i w Sokółce kontrolę realizacji w latach szkolnych 2007/2008 – 2009/2010 (I kwartał) zadań w zakresie wychowania przedszkolnego.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawiono w protokołach podpisanych 2 i 15 czerwca 2010 r. Najwyższa Izba Kontroli, stosownie do art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuje Panu Wojewodzie niniejsze wystąpienie.

Najwyższa Izba Kontroli oceniła pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, wykonywanie przez gminy: Łapy i Sokółkę zadań w zakresie wychowania przedszkolnego. Pozytywną ocenę uzasadniało stworzenie przez kontrolowane gminy warunków do zrealizowania obowiązku przedszkolnego wszystkim sześciolatkom oraz skorzystanie z tego prawa pozostałym dzieciom w wieku przedszkolnym. W placówkach oświatowych zatrudniano nauczycieli o wysokich kwalifikacjach zawodowych, realizujących wymagane programy edukacyjne oraz sprawujących należytą opiekę nad dziećmi uczęszczającymi do przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych oraz do innych form wychowania przedszkolnego.

Nieprawidłowością stwierdzoną w obu kontrolowanych gminach, było pobieranie od rodziców lub opiekunów prawnych dzieci uczęszczających do przedszkoli – na podstawie

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701

uchwał Rad Miejskich² - tzw. „opłaty miesięcznej związanej z pobytem dziecka w przedszkolu ponad czas przeznaczony na realizację podstaw programowych” (zwanej dalej „opłatą”). W ocenie NIK, sposób ustalenia opłat:

- naruszał zasady określone w ustawie o systemie oświaty³. Zgodnie z art. 14 ust 5 ustawy o systemie oświaty (w brzmieniu obowiązującym do 1 września 2010 r.), opłaty za świadczenia w prowadzonych przez gminę przedszkolach publicznych ustala rada gminy z uwzględnieniem postanowień art. 6 pkt 1 ustawy (obecnie art. 6 ust. 1 pkt 2), z którego wynika, że przedszkole publiczne prowadzi bezpłatne nauczanie i wychowanie w zakresie co najmniej podstawy programowej wychowania przedszkolnego w czasie nie krótszym niż 5 godzin dziennie⁴. W rezultacie możliwość ustalenia opłat dotyczy tylko świadczeń przekraczających katalog określony w podstawie programowej wychowania przedszkolnego. Tymczasem z uchwał Rad kontrolowanych gmin wynikało, że rodzice lub opiekunowie dzieci uczęszczających do przedszkoli zobowiązani byli do ponoszenia comiesięcznej odpłatności, natomiast nie wskazano za jakiego rodzaju świadczenia została ona ustalona;
- bez wyszczególnienia w uchwałach Rad, konkretnych świadczeń wykraczających poza podstawę programową wychowania przedszkolnego (uzasadniających wprowadzenie odpłatności) wskazywał, że opłata ta ma charakter stały i wynika jedynie z faktu uczęszczania dziecka do przedszkola lub jego pobytu w tej placówce ponad pięć godzin. Tym bardziej, że z ustaleń kontroli wynika, iż za dodatkowe zajęcia takie jak: nauka języka angielskiego, rytmika, gimnastyka korekcyjna, judo itp. - rodzice płacili bezpośrednio osobom prowadzącym te zajęcia;
- nie znajduje potwierdzenia w orzecznictwie sądów administracyjnych⁵, które podkreśla, że konieczność konkretyzowania w uchwałach odpłatnych świadczeń wynika z zasady ich ekwiwalentności. Zgodnie z tą zasadą opłata winna być ustalona za konkretne świadczenie przekraczające podstawę programową, a rodzice zobowiązani są do jej uiszczenia, w takiej części, w jakiej ich dziecko skorzystało z dodatkowego świadczenia.

² Uchwała Nr XXX/217/05 Rady Miejskiej w Łapach z dnia 25 lutego 2005 roku w sprawie ustalenia opłat za świadczenia udzielone przez przedszkola prowadzone przez Gminę Łapy, Uchwała Nr XXXIX/206/01 Rady Miejskiej w Sokółce z dnia 29 listopada 2001 r. w sprawie ustalenia opłaty związanej z pobytem dzieci w przedszkolu i oddziale żłobkowym ponad czas przeznaczony na realizację podstaw programowych, Uchwała Nr XXI/161/08 Rady Miejskiej w Sokółce z dnia 27 marca 2008 r. w sprawie ustalenia opłat za świadczenia udzielane przez przedszkola publiczne prowadzone przez Gminę Sokółka

³ Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 ze zm.

⁴ § 10 ust 2 pkt 1 załącznika Nr 1 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. Nr 61, poz. 624 ze zm.),

⁵ Wyroki WSA we Wrocławiu z dnia 18 sierpnia 2006 r. IV SA/Wr 94/06 i 30 maja 2007 r. IV SA/Wr 122/07, WSA w Bydgoszczy z 9 września 1009 r. II SA/Bd 585/09

W efekcie realizacji wniosków pokontrolnych NIK, w zakresie przedłożenia radom gmin projektów uchwał dotyczących opłat za świadczenia udzielane przez przedszkola, zgodnych z dyspozycją zawartą w art. 14 ust. 5 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 1 (od 1 września 2010 – art. 6 ust. 1 pkt 2) ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, Rada Gminy Sokółka dokonała zmiany obowiązujących w tym zakresie regulacji, podejmując w dniu 11 października 2010 roku uchwałę Nr LIV/428/10 w sprawie ustalenia opłat za świadczenia udzielane przez przedszkola publiczne prowadzone przez gminę Sokółka. Natomiast druga z kontrolowanych gmin – Łapy - nie zrealizowała wniosku pokontrolnego NIK w tym zakresie. W obrocie prawnym funkcjonuje zatem uchwała Rady Miejskiej w Łapach z 25 lutego 2005 roku⁶, której postanowienia pozostają w sprzeczności z powołanymi przepisami.

Przedstawiając powyższe uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o rozważenie przez Pana Wojewodę możliwości skorzystania z uprawnień wynikających z art. 93 ust 1 w związku z art. 94 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym⁷ w odniesieniu do uchwał rad gmin ustalających niezgodnie z przepisami opłaty miesięczne związane z pobytem dziecka w przedszkolu ponad czas przeznaczony na realizację podstaw programowych.

* * *

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Wojewodę Podlaskiego w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosku lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Białymstoku umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosku zawartych w tym wystąpieniu. W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

Z poważaniem

DYREKTOR DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli
z up. *Katarzyna Ciupa*
Agata Katarzyna Ciupa
WICEDYREKTOR

⁶ Patrz przypis nr 2

⁷ Dz. U. z 2001 roku, Nr 142, poz. 1591 ze zm.